

Rapport: Digitala vägar till inkludering

Linda Bradley, Andreas Diedrich, Ingrid Henning-Loeb (Göteborgs universitet)

Charlotta Isaksson, Malin Pongolini (Högskolan Väst)

Projektet Digital kommunikation - nyckeln till ökad integration utvecklar ett digitalt stöd som stärker utrikes födda kvinnor och mäns språkkunskaper och arbetslivskommunikation. Genom fältstudier och tester tillsammans med målgruppen och aktörer inom utbildning, forskning, kommuner och civilsamhälle har en användardriven plattform tagits fram. Prototypen erbjuder bland annat yrkessvenska anpassad till arbetsplatsen, digitalt mentorskap, stöd i att formulera en personlig profil, översättning och uppläsning av texter, samt en säker portfolio för viktiga dokument. Genom att ge individen kontroll över sin information och vägledning i kontakten med arbetsgivare och myndigheter bidrar projektet till snabbare etablering och ökad integration, i linje med Agenda 2030.

1. Introduktion

Denna rapport är skriven inom ramen för projektet Digital kommunikation - nyckeln till ökad integration, finansierat av Vinnova 2020-2022. Syftet är att kartlägga olika integrationsinitiativ som vuxit fram under det senaste decenniet, kring utrikes födda som står långt från arbetsmarknaden. Det handlar dels om initiativ för integration, dels initiativ som tar sitt avstamp kring IT och lärande, dels initiativ för att stödja tillgången till studier och arbetsliv. Kartläggningen består av ett urval av initiativ som är relevanta för projektet och kartläggningen initierades under första delen av projektet. Flera av initiativen i rapporten existerar än idag, medan andra inte har fortsatt efter att projekten har avslutats (för vidare information, se exempelvis översikt över initiativ som publicerades inom ramen för forskningsprogrammet Organizing Integration (Diedrich & Hellgren, 2018¹), [Organizingintegration.org](https://organizingintegration.org)).

Vi vill med kartläggningen undersöka och belysa

- 1) hur och varför vissa projekt fortlever, samt vilken betydelse/roll dessa fortfarande har, medan andra ebbar ut.
- 2) vilka framgångsfaktorer som presenteras av projekten.
- 3) hur befintliga projekt eller projekt som lever en tynande tillvaro eller har avslutats, kan knytas till vårt eget projekt.
- 4) vilken roll och betydelse dessa projekt har för integration av utrikes födda.

¹ Diedrich, A., & Hellgren, H. (2018). Organizing Labour Market Integration of Foreign-born Persons in the Gothenburg Metropolitan Area, Gothenburg Research Institute GRI-report 2018:3

Primära målgrupper för de valda initiativen är personer som står långt från arbetsmarknaden. Det kan innefatta personer som är nyanlända och/eller utlandsfödda personer som har vistats i Sverige ett tag.

Det som dessa personer förväntas eftersöka är information om landet och samhällsinformation, (t ex informationsverige), språkträning (t ex Heja svenska, SVTspråkplay), hur man närmar sig arbetsmarknaden (Just Arrived) inklusive starta eget (Womenisa), information om vad som kan underlätta att få arbete (t ex Ny i Sverige podd). Det innefattar också hur man stärker sin digitala kompetens för att underlätta att söka arbete och vara verksam på arbetsplatsen (Digitalajag).

Sekundära målgrupper är personer som på olika sätt är involverade i integrationen av ovanstående personer. Här finns exempelvis lärare (InVäst), arbetsgivare och kollegor (med språkbud) (Vård-och omsorgscollege samt Språkrådets rapport).

2. Digitalisering och integration

Användningen av digitala verktyg anses bidra till möjligheterna att få tillgång till arbetsmarknaden för alla, även utrikes födda (se t ex Kukulska-Hulme & Pegrum, 2018²). En del forskare menar att Individens digitala kompetens här spelar en viktig roll för att kunna söka information och hitta lämpliga vägar att samverka för att lära sig om samhället och språket (Bradley m. fl., 2017³; Kaufmann, 2018⁴). Forskare och praktiker anser samtidigt att bristande digital kompetens stänger dörren för olika vägar in i samhället och arbetslivet. Som konsekvens har ett stort antal integrationsprojekt initierats för att hjälpa utrikes födda personer att skaffa sig digital kompetens.

Bristen på digital kompetens har aktualiserats i och med COVID-19 pandemin där många stödaktiviteter för utrikes födda, som tidigare inneburit personliga möten, nu ges med hjälp av digitala verktyg.

I det följande beskrivs kortfattat två perspektiv på digitalisering och integration som kan urskiljas i den forskningsbaserade litteraturen. Det första, så kallade *normativa perspektivet*, utgår från att digitaliseringen ger upphov till ett stort antal digitala applikationer och andra verktyg som underlättar arbetet med integration av utrikes födda på arbetsmarknaden och i samhället - under förutsättning att de används på rätt sätt.

Det andra, det så kallade *kritiska perspektivet*, menar att digitaliseringen och det raskt ökade användandet av digitala verktyg inte alls leder till att marginaliserade personer inkluderas i en större

² Kukulska-Hulme, A., & Pegrum, M. (2018). Linguistic diversity in online and mobile learning. In A. Creese, & A. Blackledge (Eds.), *The Routledge Handbook of language and superdiversity* (pp. 518–532). Routledge.

³ Bradley, L., Berbyuk Lindström, N., & Sofkova Hashemi, S. (2017). Integration and Language Learning of Newly Arrived Migrants Using Mobile Technology. *Journal of Interactive Media in Education*, 3, 1-9. DOI: <http://doi.org/10.5334/jime.434>

⁴ Kaufmann, K. (2018). Navigating a new life: Syrian refugees and their smartphones in Vienna. *Information, Communication & Society*, 21(6), 882–898. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2018.1437205>

skala, utan pekar på att detta t o m kan förstärka klyftorna mellan de som använder digital teknologi regelbundet som en del i vardagen och de som inte gör det på grund av olika anledningar som t ex access till datorer och annan dyr utrustning, språkproblem, hälsoproblem och rehabiliteringsbehov.

Perspektiv 1: Digitala hjälpmedel ses som verktyg som underlättar integration

Enligt detta perspektiv ses digitala applikationer och andra prylar som verktyg som underlättar arbetet med integration, inkludering, språkinlärning och kommunikation (ett tydligt exempel här är användandet av Artificiell Intelligens i rekrytering av underrepresenterade och marginaliserade grupper).

Digitala applikationer utvecklas för eller anpassas till integrationsstöd ofta inom ramen för kortare projekt som finansieras av Europeiska Socialfonden, Tillväxtverket eller andra finansiärer. Ibland är verktygen det huvudsakliga resultatet. Ibland är verktygen ett komplement som ska understödja andra praktiker, metoder eller processer som ska utvecklas och implementeras inom ramen för projektet.

Om inte integrationsprojekten blir implementerade i den ordinarie verksamheten kan digitala verktyg, internetportaler och applikationer för att stödja arbetsmarknadsintegration, som har utvecklats inom ramen för projekten, finnas kvar när projekttiden har tagit slut – i alla fall tillgängliga för nedladdning, eller i form av andra digitala spår. Ett exempel är Jobbpuzzlet som utvecklades av Bräcke Diakoni. Länken finns kvar på nätet men är bruten.

Det är svårt att bedöma i vilken omfattning digitala applikationer och andra verktyg används. Det finns några indikationer på att en del digitala applikationer som finns tillgängliga på nätet används men inte uppdateras i någon större utsträckning. Att hålla informationen på sidorna uppdaterade kostar pengar och det finns ofta inte medel kvar när projekten avslutats. Icke-uppdaterade hemsidor, brutna länkar, svårtillgänglig information, och avsaknaden av information på olika språk, är några av de anledningarna varför digitala applikationer inte anses vara lyckade.

Samtidigt kan vi se att det har lanserats några initiativ med syfte att hjälpa utrikes födda i sitt användande av digitala verktyg genom att informera om, och utbilda i, att använda digitala verktyg - t ex "Digital delaktighet och integration genom IT-Guide i Trollhättan".

Perspektiv 2: Digitaliseringen och användandet av digitala hjälpmedel förstärker redan existerande klyftor

Medan det normativa perspektivet utgår ifrån att digitala verktyg är bra i sig och att alla problem som må uppstå kan hänföras till felaktig implementering, har en del forskare på senare tid kritiserat de oreflekterade antagandena som ofta görs kring nya digitala verktyg som någon form av mirakelmedicin (Bax, 2011⁵). De kritiska forskarna menar istället att digitala applikationer och andra teknologier aldrig är

⁵ Stephen Bax, 2011. [Normalisation Revisited: The Effective Use of Technology in Language Education](#), *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching (IJCALLT)*, IGI Global Scientific Publishing, vol. 1(2), pages 1-15.

neutrala verktyg som, när de implementeras och användas på rätt sätt, kommer att leda till någon form av framsteg och förbättring - t ex i form av förbättrad språkinläring, mer effektiv kommunikation, mer inkluderande rekryteringsförfaranden. Dessa forskare menar istället att det inte är givet från början att digitaliseringen och användandet av digitala verktyg kan producera dessa "positiva" resultat; tvärtom kan de t o m förstärka den så kallade digitala klyftan ("digital divide") mellan de som använder sig av digitala verktyg som en naturlig del av sin vardag - t ex på jobbet - och de personer som inte använder digitala verktyg av olika anledningar - t ex för att de inte har råd att köpa en dator, eller att de har hälsoproblem. Med andra ord, ju snabbare den tekniska utvecklingen fortgår och nya digitala prylar utvecklas, desto större blir den digitala klyftan. Redan marginaliserade grupper, såsom flyktingar och andra utrikes födda personer löper då risk att drabbas extra hårt.

Inom parentes är det viktigt att här poängtera att den rådande Covid-19 pandemin har lett till att majoriteten av aktiviteter som syftar till att stödja utrikes föddas integration på arbetsmarknaden och i samhället, såsom undervisning, språkkaféer och nätverksträffar, under 2020 och 2021 har genomförts på distans via digitala verktyg. Ett antal av studierna har visat att detta har medfört stora utmaningar för utrikes födda personer, och särskilt de som står längst ifrån arbetsmarknaden (se t ex Besic, Diedrich & Aigner, under publikation).

3. Projektbeskrivningar

För att få en bild av hur integrationsinitiativ, med någon form av digitalt stöd är utformade, som stödjer utrikes födda personers väg in i arbetslivet, har vi undersökt några centrala initiativ. Vi har gjort ett urval av olika applikationer och online-resurser som relaterar till vårt vinnoavprojekt. Listan med initiativ i denna sektion är därför inte heltäckande. Initiativen är sådana som förekommer eller har förekommit och nu är avslutade främst i Sverige, med undantag från ett initiativ från Norge. Kategoriseringen i denna sektion som synliggörs genom rubrikerna nedan, utgår från det slags initiativ som det handlar om. Vissa kategorier är överlappande men vi har då valt att placera dem under den kategori som bäst passar in på initiativet i fråga. Varje initiativ beskrivs utifrån dess bakgrund och nuvarande läge, idén bakom initiativet och hur det är tänkt att tillgodose den primära målgruppen (utrikes födda personer) och / eller den sekundära målgruppen, samt hur det digitala stödet ser ut i projektet som beskrivs.

Kategorierna rör 1) initiativ som rör matchning, mentorskap och vägledning, 2) informationshubbar, 3) språkträning, 4) utbildningsplattform för att stärka den digitala kompetensen, 5) Kompetensutveckling för den sekundära målgruppen.

3.1 Matchning, mentorskap, vägledning

Följande initiativ handlar om matchning på arbetsmarknaden, vägledning och mentorskap kopplat till yrkeslivet.

3.1.1 Just Arrived

[Just Arrived](#) startade under den så kallade "flyktingkrisen" 2015. Företaget driver en plattform där individer som har flyttat till Sverige av olika skäl blir matchade med företag som är intresserade att

jobba med mångfald. På hemsidan beskriver de sin kärnkompetens att vara "experter på att validera och matcha interkulturell talang med progressiva företag". Företaget erbjuder sex olika tjänster: bemanning, rekrytering, annonsering (för företag som söker arbetskraft), konsultering (för företag som vill anställa utrikes födda, men är osäker om olika lagar och regler), integrationshub (där ett antal tjänster erbjuds för att integrera personer på företagen, såsom hälsofrämjande aktiviteter eller språkstöd), samt work permit fast track där företag kan ansöka om arbetstillstånd via Just Arrived). Kunderna är främst små och medelstora företag inom servicesektorn.

3.1.2 Womenisa

<https://www.womenisa.se/> Womenisas ambition är att rekrytera arbetssökande och utrikesfödda kvinnor till nätverket Womenisa. Det är en plattform där kvinnor får möjlighet att nätverka med andra kvinnor och på så vis få stöd med att starta upp och driva ett eget företag samt öka sina möjligheter till sysselsättning. Womenisa har pågått sedan 2018 och bygger på mentorskap inklusive kostnadsfri affärs- och innovationsrådgivning till medlemmar. Hemsidan används för att sprida information om workshops events och seminarier, men här visas också "goda exempel" på personer som har lyckats starta ett eget företag. Aktiviteten på hemsidan verkar dock ha minskat rejält det senaste året.

Womenisa drivs av två kvinnor (Amal & Deqa) och är en del av organisationen Bling, som också erbjuder "kostnadsfri affärs- och innovationsrådgivning, seminarier, IT-stöd workshops och mer för de som vill starta, driva och utveckla företag eller idéer."

3.1.3 Vägledningsinfo – vägledning på distans

www.vagledningsinfo.se var en nationell, oberoende och nätbaserad, studie- och yrkesvägledningstjänst/portal som drevs under 2007 och 2008 som ett pilotprojekt, i huvudsak finansierat av NSHU (Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning). Bakom tjänsten stod Regionförbundet Östsam, Regionförbundet i Kalmar län, Kommunförbundet Skåne och Region Värmland tillsammans med Nätverket för kommunala lärcentra. Målet formulerades som följer "*Målet är att utveckla en nationell vägledningstjänst där den sökande kan få kontakt med en studie- och yrkesvägledare. Portalen kommer att bemannas av studie- och yrkesvägledare med vägledarutbildning eller motsvarande samt flera års erfarenhet av vägledning. De som i första hand bemannar tjänsten bygger nätverk av vägledare inom högskolan och vuxenutbildningen och samarbetar lokalt, regionalt och nationellt för att den sökande ska mötas av adekvata svar så nära källan som möjligt.*"

Syftet med Vägledningsinfo var att utgöra ett komplement till ordinarie studievägledning i kommuner och på högskolor och vände sig inte till någon specifik målgrupp och det var viktigt att tjänsten skulle vara tillgänglig nationellt - dock inget specifikt definierat för utrikesfödda och den mesta kommunikationen skedde på svenska. Tjänsten bemannades av 1-2 vägledare under olika olika pass kvällstid (16-19) mån-tors och söndagar. E-post, telefon, chatt och e-möte var de kontaktvägar som fanns att välja mellan. Totalt var ca 30 vägledare involverade i projektet. Tjänsten sågs som lyckad med i snitt ca 166 besökare per dag men saknade finansiering när NSHU lades ner.

3.1.4 Skills Norway

<https://www.kompetansenorge.no/English/> är en norsk tjänst som drivs av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse under Kunnskapsdepartementet i Norge. Den del i tjänsten som rör integrationsområdet handlar främst om språktester, medborgarskapstester, test i samhällskunskap samt vidareutbildning av vuxna för att snabbare komma i jobb. Anmälan m m kan göras genom tjänsten men testen genomförs på fysiska platser runtom i landet. Tjänsten rymmer även information om validering av kompetens, studie och yrkesvägledning online m m. Här kan man också gå vissa gratis onlinekurser för att lära sig mer om Norge och språket (t ex <https://www.ntnu.edu/learnnow>). Tjänsten kommer att förändras i och med den omorganisation som nyligen gjorts (juli 2021).

3.1.5 Jobskills

[Jobskills](#) är Arbetsförmedlingens tjänst där arbetssökande kan lägga upp kompetenser, klustrade i olika moduler, såsom utbildningar, tidigare arbete, färdigheter, språk och karriärintressen. Man kan inte lägga in någon personlig information. Länk finns till Platsbanken. Det finns ingen information om vad man som användare ska göra med sidan och hur innehållet kommer användas.

3.1.6 Kompis Sverige

[Kompis Sverige](#) är en ideell förening som genom sk "kompismatchningar" och aktiviteter skapar möten och mötesplatser mellan nya och etablerade svenskar. Syftet är att ge människor utökade nätverk och språkträning. På sidan finns aktiviteter listade på stad och online och man kan som användare sortera för att på så vis hitta aktiviteter i sin egen stad eller på nätet. Oklart hur aktiv sidan är, sorterar man på Göteborg dyker (endast) en aktivitet för september resp. oktober upp. Online fyra per respektive måndag. Så kallade "kompisar" kan man söka efter via en kartfunktion. Anmälan till aktivitet samt registrering för att bli "kompis" sker via hemsidan. Enligt organisationen själva har man hittills matchat 14 847 "kompisar" och haft 22 155 deltagare i sina aktiviteter.

3.1.7. Nya Kompisbyrån

[Nya Kompisbyrån](#) är en ideell organisation och en sammanslagning av de tidigare separata organisationerna Invitationsdepartementet och Kompisbyrån och strävar efter att länka samman nya och etablerade svenskar. Kostnadsfri förmedlingstjänst som erbjuder möjligheten att bli eller få en "kompis", antingen digitalt eller via fika eller middag i fysisk miljö. För att bli kompis registrerar man sig på hemsidan och inväntar därefter matchning. Enligt hemsidan har man fört samman 40 000 "kompisar" sedan 2014. 28 procent av arbetssökande deltagare har fått arbete eller praktik med hjälp av kompis man hittat via hemsidan.

3.2 Informationshub

En informationshub innebär att olika sorters information, t ex om landet, arbete, språket, vad som är på gång, har sammanställts på ett ställe.

3.2.1 Informationsverige.se

[Informationsverige.se](#) beskriver sig som Länsstyrelsernas webbplats med information om Sverige för den som är asylsökande eller nyligen fått uppehållstillstånd. En av huvudlänkarna på startsidan "Mer om

Sverige” innehåller dock även sådant som kan vara aktuellt för fler än den beskrivna målgruppen, såsom information om var man hittar arbete, utbildning, boende, ekonomi, lära sig svenska, föreningsliv, med länkning till externa webbplatser, exempelvis till Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Försäkringskassan mm. Informationen finns på 10 olika språk.

Länsstyrelsen i Västra götaland har ansvar för att hålla siden uppdaterad. Det mesta av det som finns är information i form av text och länkar. Det finns en aktivitetskalender där det är tveksamt hur informationen kommer in.

3.2.2 Flytta till Sverige

<https://www.officialswedishservices.se/> är en ny tjänst från slutet av 2020 som utvecklats i ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Skatteverket inom ramen för eSam samt är delfinansierat av Europeiska unionens Asyl-, migrations- och integrationsfond. Siden benämns som ”En tjänst från det offentliga Sverige”. Migrationsverket ansvarar för administrationen av webbplatsen och den finns tillgänglig på svenska och engelska. Målgruppen är främst personer som vill flytta till Sverige och arbeta här. Indirekt målgrupp är jobbsökande eller personer som vill veta vilken kompetens som behövs för olika yrken. Tjänsten är uppdelad i fyra olika områden: Arbeta i Sverige, Leva och bo, Skatt, Ta med familjen. Tjänsten bygger på att man skapar ett personligt konto på siden (administreras av Migrationsverket) och använder sig av en chattliknande guide där man genom att svara på olika frågor lotsas igenom de olika myndighetssidorna med information som kan vara tillämplig. Tyvärr är inte guiden färdigutvecklad. Länkar och information finns dock till de olika myndighetssidorna -beroende på område. Enligt administratören för tjänsten har tjänsten fått ca 200 visningar per månad sedan februari 2021.

3.2.3 Swedish for all

[Swedish for all](#) är en informationshubb som utvecklades av Västmanlands Nätverk för Multigration med medel från Länsstyrelsen. Webbseiten innehåller länkar till en variation av olika språkträning såsom olika innehållsliga teman med olika youtubefilmer, grammatik, nyheter, ljudböcker, webbplatser och poddar. Används bland annat som komplement till SFI-undervisningen.

3.3 Språkträning

Det förekommer en rad språkträningsinitiativ såsom exempelvis språkappar, bloggar, poddar och facebookgrupper. Dessa är antingen skapade som individuella initiativ eller som en del av samverkansprojekt och används vardagligen av utrikes födda personer men även i SFI-undervisningen. Här är några exempel på initiativ som erbjuds brett och inte bara till en viss språkgrupp och som har fått stort genomslag och som knyter an till yrkesliv, jobbsökning etc.

3.3.1 Hejsvenska

[Hejsvenska](#) är en språkträningsresurs som består av fyra kurser i svenska för nybörjare. utvecklade av SFI-lärare i Malmö. Projektet finansierades av Malmö Stad Gymnasie- och

vuxenutbildningsförvaltningen, samt genom några olika EU-projekt, AMIF och ESF. Är nu snart avslutat och är länkat till Länsstyrelsen.

Programmet som består av en rad olika innehåll och former av övningar som tränar olika språkliga kompetenser (ex. hörförståelse, uttal etc.). Programmet erbjuds både som mobilapp och på webben är tänkt att användas som komplement till SFI-undervisning men kan även användas utan den kopplingen. Övningarna är utgjorda av en kombination av digitala kommunikationskanaler såsom text, audio, foton och bilder som tar upp olika teman. Här ingår även olika språkliga variationer och tonlägen som man ska lära sig urskilja. Det finns några aktiviteter som rör arbetslivet, men mest inriktat på att söka jobb (enklare fraser när man börjar, slutar, läsa ett enkelt arbetsschema, skriva cv, förbereda sig för intervju)

3.3.2 SVTspråkplay

[SVTspråkplay](#) är en språkträningsresurs i form av en applikation skapad av Sveriges television. Appen uppdateras kontinuerligt och länkar till de flesta av SVTs program i olika kategorier från nyhetsutsändelser på lättsvenska till dokumentärer och barnprogram. Idén är att man ska utveckla sin svenska genom att titta på SVTs program. Appen som har språkstöd på 27 språk, riktar sig till flyktingar, nyanlända och andra som migrerat till Sverige. Innehållet är gratis för användare.

Funktioner består av videofilmer av program som ligger på SVT som textas. Man kan klicka på ord som översätts. Efter programmet erbjuds man uppföljande frågor i form av språkkontroll med lucktester. Denna app är allmänt inriktad och kan användas som ett socialt diskussionsunderlag på fikaraster jobbet på exempelvis.

3.3.3 Digitala spåret

[Digitala spåret](#) är en webbsäters i form av en informationshubb med olika länkar till språkträningsprogram för invandrare. Projektet initierades av Centrum för flexibelt lärande och utfördes av lärare på Botkyrka vuxenutbildning 2006 och 2007. Efter avslutat projekt har det drivits vidare av eldsjälarna som var med och utvecklade webbsätersen. Programmet underhålls men utvecklas inte och det har inte något inbyggt stöd för mobilanvändning. Projektet är lyckat så till vida att det används nationellt på SFI runt om i landet.

3.4 Utbildningsplattform för att stärka den digitala kompetensen

Här exemplifieras initiativ som syftar till att stärka just den digitala kompetensen och som riktar sig till alla som behöver ökad kunskap om att använda digitala samhällstjänster.

3.4.1 Digitala jag (Digital kompetens)

[Digitala jag](#) är ett samarbete mellan Google, Digitalakademin, och Arbetsförmedlingen, och syftar till att stärka människors digitala kompetens. Det handlar om att lära sig att använda digitala samhällstjänster i vardagen, vilket görs via korta kurser inom tre områden; säkerhet och integritet, digital kommunikation och att söka arbete på nätet. Det är också möjligt att sätta ihop sin egen "personliga mix" inom de olika områdena, samt att grafiskt följa sina framsteg och lärande inom kursen. Det senare innebär att man

läser sidor och stegar sig fram för att bli "godkänd", genom att genomföra alla "steg" och man utökar poäng i en badge på en tidslinje. Upplägget är enkelt utformat och presenteras på ett överskådligt sätt.

Digitalajag.se vänder sig inte till en särskild målgrupp, utan riktar sig till samtliga som behöver ökad kunskap om att använda digitala samhällstjänster och där det då finns ett särskilt tema om att söka arbete på nätet. Informationen ges på svenska och engelska.

3.5 Kompetensutveckling för sekundära målgrupper

Här exemplifieras tre initiativ som på olika sätt syftar till ökade kunskaper och kompetens hos personer inom det vi benämner sekundära målgrupper, vilka på olika sätt är involverade i integrering och språkutveckling.

3.5.1 InVäst

[InVäst](#) var en kompetensutvecklingssatsning som ägde rum 2016-2019, för rektorer, utbildningsledare, språklärare, yrkeslärare, studiehandledare på modersmål och studie- och yrkesvägledare. Projektet hade finansiering av Europeiska Socialfonden, ägdes av Göteborgsregionen (GR) och bedrevs i samarbete med regionerna Skaraborg och Halland.

Genom kompetensutvecklingsinsatser syftade projektet ytterst till att förbättra förutsättningarna för nyanlända att "bli framgångsrika och aktiva deltagare i samhällslivet". Framgångsfaktorer och lärande exempel identifierades och lyftes fram. Drygt 40 verksamheter och 700 personer deltog i projektet.

Projektet lever vidare genom gedigen projektdokumentation med inspelade föreläsningar, filmade situationer som åskådliggör pedagogiska utmaningar och lösningar, hur stödstrukturer behöver utformas, och ett rikt diskussionsunderlag. Ett särskilt fokus var på hur [språkstöd](#) kan utvecklas i yrkesutbildningar och på arbetsplatser. Webbстор och länkar är uppdaterade.

3.5.2 Språkombudsutbildning (inom ramen för Vård- och omsorgscollege)

Språkombud är en funktion (eller kanske bättre benämnt som ett koncept) som utvecklats alltsedan 2009, bland annat inom projekten SpråkSam och ArbetSam, Initialt drevs det i samverkan med arbetsplatser och Nationellt Centrum för Svenska som Andraspråk (Stockholms universitet) samt forskare på Södertörns högskola. Benämningen "Språkombud" kom att bli varumärkesskyddad och ägs av Vård- och omsorgscollege. Vård- och omsorgscollege (VO-college) en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningsanordnare.

För att få använda titeln språkombud krävs att personen genomgått fullständig [utbildning](#). Språkombud är medarbetare med uppdrag att stödja kollegor när det gäller språkutveckling. Språkombuden arbetar med stöd av chefen för att göra hela arbetsplatsen språkutvecklande och för en bättre kommunikation. Det kan både handla om att stödja dem som har ett annat modersmål än svenska och att hjälpa kollegor i frågor om vardaglig språkanvändning.

Konceptet innefattar i nuläget en utbildning till språkombud, en utbildning till språkombudsutbildare, och en utbildning för chefer. Det är spritt över hela landet. Olika skrifter som används i utbildningarna ges ut löpande, här är en för chefer <https://www.vo-college.se/node/67650>

Här är två länkar som synliggör lokala satsningar:

<https://www.vo-college.se/system/files/dokumentbanklokal/guidenmedspraketsomstrategisktverktug.pdf>

<https://www.borlange.se/nyheter/nyheter/arkiv/2020-12-21-sprakombud-ska-lyfta-elefanten-i-rummet>

3.5.3 Språkrådets rapport

Språkrådet publicerade våren 2021 rapporten [Flerspråkighet i arbete](#), en vägledning för personer som arbetar med dem som håller på att lära sig svenska. Rapporten utgår inte från något projekt utan är skriven av forskare inom området flerspråkighet och riktar sig såväl till arbetsgivare och chefer som till kollegor och arbetskamrater. Dels ges en översikt över språkinläring som vuxen, vad forskningen säger om förutsättningarna för att lära sig ett språk som vuxen och hur den processen kan underlättas i olika sammanhang, som på arbetsplatser. Vidare ges olika exempel på hur arbetsplatser och utbildningar i Sverige arbetar för att möjliggöra kommunikation mellan dem som kan svenska och dem som håller på att lära sig språket. Här ges också exempel på situationer som erbjuder särskilda svårigheter. Avslutningsvis ges handfasta råd till dem som arbetar eller verkar med personer som håller på att lära sig svenska.

Rapporten är alltså ny och det går inte att säga något om dess genomslag ännu. I slutet av varje avsnitt finns konkreta diskussionsfrågor tänkta som underlag för gruppdiskussioner för en arbetsplats där man vill arbeta med språk och till exempel ta fram en språkpolicy tillsammans med medarbetarna.

3.5.4 All In

[All In](#) är ett projekt som riktar sig till utrikes födda, främst kvinnor, som står långt från arbetsmarknaden och som är i behov av stöd för att komma vidare mot arbete och självförsörjning. Detta är ett samverkansprojekt mellan olika kommuner i Vänersborgsområdet. Man erbjuder även språkstöd. Det finns en webbsida med information kring hur kursutbudet ser ut, vilka teman som behandlas och ett telefonnummer till en kontaktperson. Träffarna sker inte online.

4. Iakttagelser och diskussion

Här summerar vi förtjänster och problem vi har sett med befintliga initiativ. En kort diskussion följer sedan.

Våra iakttagelser:

- Många projekt är ganska kortsiktiga och anpassade till projektets tidsram snarare än att vara långsiktiga.
 - Exempelvis fortsatt underhåll efter projektslut, hålla hemsidan uppdaterad och fortsättningsvis göra materialet levande
 - Exempelvis behövs nya finansieringsformer
- Projekt verkar ha liten koppling mellan varandra
- Myndigheter tar inte tillvara på projekt som finns
- Ibland brister språkstödet som inte är konsekvent
 - Få språk (tex bara engelska-svenska)
 - Navigeringsproblem när man växlar mellan språk är inte konsekvent
 - Information saknas på vissa språk men inte på andra
- Hur den är länkad från/till andra webbplatser och en "officiell /myndighetskoppling" har betydelse för hur seriös och användbar den kan upplevas?
- Webbssidor är ibland ganska statiska
- Koppling till reell kontext: Vilket sammanhang programmet / applikationen ska användas? Vem promotar?

Kort diskussion:

En vidareutveckling av teknologier såsom digitala plattformar, digitala verktyg kan innebära att skapa ett mer dynamiskt och levande digitalt ekosystem där användaren möts av aktuella nyhetsnotiser, exempelvis genom en bot som samlar relevanta händelser, trendande sökningar eller populära poddar från aktörer som Arbetsförmedlingen. En sådan funktion bidrar till digital medvetenhet, känslan av att andra också är online, söker liknande information och tar del av samma innehåll. Teknologin kan dessutom förstärka användarens känsla av samhörighet genom att lyfta fram berättelser från andra i liknande situationer, till exempel genom poddar eller korta intervjuer.

För att främja social interaktion kan teknologin erbjuda möjligheter att chatta med en vän eller mentor, skapa en personlig profil och dela innehåll, vilket gör användningen både roligare och mer engagerande. Genom funktioner som att följa flöden, se vad som är på gång i närområdet eller ta del av "senaste lediga jobben nära dig" kan informationen göras mer intressant och relevant. Kalenderfunktioner med lokala och internationella händelser, nyheter från användarens hemland eller jämförelser mellan processer i olika länder kan också stärka upplevelsen. Sammanfattningsvis handlar utvecklingen om att skapa en plattform som väcker nyfikenhet, uppmuntrar till delaktighet och bygger broar mellan individens erfarenheter och det svenska samhället, där även valet av namn och språk spelar en viktig roll för att signalera tillgänglighet, inkludering och personlig relevans.